

Бордан Наталя,
викладач КЗПСО
«Мистецька школа №5» (м. Одеса)

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ГОЛОСОВОГО АПАРАТУ ДИТИНИ

***Анотація.** У статті підкреслюється важливість правильного, природного функціонування голосового апарату, розглянуто його будову, роботу органів звукоутворення, визначено специфіку дитячого голосу.*

***Ключові слова:** голосовий апарат, будова, звукоутворення, правила, функціонування.*

***Постановка проблеми.** Для того, щоб розвивати і виховувати дитячі голоси вчителю необхідно знати співацькі можливості школярів. У шестирічного учня вони невеликі. Це обумовлено тим, що його співацький апарат ще не сформований. Тому надзвичайно важливим є проведення викладачем систематичної, послідовної, цілеспрямованої, методично правильної роботи з виховання і розвитку дитячого голосу.*

***Виклад основного матеріалу.** Ограни, які безпосередньо беруть участь у співочому процесі, тобто є основними частинами голосового апарату людини, можна поділити на три основні групи:*

1) органи дихання – легені, трахея, бронхи, м'язи вдихаючі та видихаючі;

2) органи звукоутворення – гортань з її хрящами та м'язами, голосові зв'язки; найважливішими м'язами та хрящами, які беруть участь у звукоутворенні, є вокальні, або щиточерпаловидні хрящі, функція яких полягає в здійсненні внутрішнього натягування голосових зв'язок;

3) артикуляційний апарат – язик, м'яке піднебіння з маленьким язичком, щелепи, губи, сукупність резонаторів, до яких належить глотка, надгортанник, порожнини рота та носа, лобні пазухи тощо – все це є надставною трубою.

Органи дихання виконують аеродинамічну і частково резонаторну функції, гортань – звукоутворюючу, а надставна труба – резонаторну (верхні резонатори) і мовно-артикуляційну. Таке групування органів голосового апарату не виключає найскладніших зв'язків між ними, а в цілому підпорядковуються регулюючій функції кори головного мозку.

Гортань – центральний, головний звукоутворюючий орган. Вона виконує три основні функції: голосову, захисну і дихальну. Усі вони пов'язані з рухом голосових складок – основних м'язів гортані. Розташування гортані в процесі функціонування може змінюватися. Це досить рухливий орган, і особливо це помітно під час зміни висоти звука: на верхніх тонах гортань піднімається. На більш низьких – опускається.

Дитячий голосовий апарат (7-13 років) відрізняється від дорослого передусім розмірами та формами. Так, розвиток голосового апарату, зокрема гортані, з 3 до 12 років триває поступово. З віком дитини механізм голосового апарату змінюється, оскільки в гортані розвивається дуже важливий м'яз – голосовий. Його структура поступово ускладнюється, він починає керувати всією роботою голосових зв'язок, які стають більш пружними. Коливання зв'язок стає інтенсивнішим, вони коливаються не тільки краями, як було в молодшому віці, а всією масою, голос стає сильнішим, зібранішим, повнішим.

Часто спостерігаються випадки раннього фізичного розвитку дітей, внаслідок чого, відбувається більш швидке становлення мовного апарату.

Сила голосу учнів 7-10 років не має широкої амплітуди. Для них найбільш типовим буде використання помірних динамічних відтінків *mp* та *tr*. Але емоційніший відтінок, характерний дітям, дає змогу досягти виразності та яскравості виконання. Без сумніву не на всьому діапазоні можливе використання всієї палітри динамічних кольорів, властивих голосу школярів. Так, великої шкоди може принести вимога насиченого звучання на нижніх звуках діапазону і тихого – на верхніх. Кращі якості голосу виявляються на середніх звуках співацького діапазону, які найбільш зручні співаючим. Неодноразове використання в творах низьких або високих звуків діапазону

свідчить про незручність теситури. Тому, при визначенні репертуару учителю важливо враховувати ці положення. У молодших школярів відбувається становлення характерних якостей співацького голосу.

Висновки. Отже, вчитель повинен пам'ятати, що роботу з виховання і розвитку дитячого голосу слід проводити методично правильно, систематично і послідовно, а для збереження голосу в дітей, крім правильного добору і вивчення репертуару, необхідно знати ті профілактичні заходи, які запобігають, різним змінам або захворюванням голосового апарату.

Список використаних джерел

1. Козій О. М. Вікові особливості та функціональні характеристики співацького голосу студентів педагогічних коледжів. Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини. Умань, 2023.
2. Коломоєць О. М. Хорознавство: навч. посіб. Київ : Либідь, 2001.
3. Маруфенко О. В. Особливості вокальної підготовки в системі мистецько-педагогічної освіти. *Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології*. Суми, 2010. С. 175-180.
4. Ростовський О. Я. Педагогіка музичного сприймання: навч.-метод. посіб. Київ, 1997.
5. Чміль Ю.К. Оптимізація роботи дитячого хору. К. 64 с.

Братанова Тетяна,

старша викладачка Дитячої музичної школи
№1 ім. П.Майбороди,

Братанов Вячеслав,

викладач Дитячої музичної школи
№1 ім. П. Майбороди (м. Полтава)

ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ УЧНЯ-АКОРДЕОНІСТА

Анотація. У статті представлено як навчити учня працювати самостійно після закінчення музичної школи. Які знання треба мати учню, щоб